

Marian Verhallen:

Beter voorlezen met videoprentenboek

Voorlezen is goed voor de taalontwikkeling van jonge kinderen. Maar als die kinderen de taal niet begrijpen, haken ze snel af. Bewegende digitale prentenboeken houden hen bij het verhaal, blijkt uit onderzoek van de Leidse pedagoge Marian Verhallen.

Ze werkte 27 jaar als basisschool-leerkracht in Den Haag, onder meer op zwarte scholen. Ze zag daar hoe moeilijk het voor veel kleuters is om het Nederlands onder de knie te krijgen. Kinderen profiteren daardoor ook minder van voorlezen. Verhallen wilde weten of het toevoegen van filmbeelden met bijpassende geluiden en muziek de (mondelinge) tekst in prentenboeken begrijpelijker maakt. Ze vergeleek twee soorten digitale prentenboeken: een statische waarbij de computer de tekst voorleest en de kleuter op het computerscherm de prenten uit het boek ziet en een videoversie met een filmische presentatie van de prenten.

En, welke versie is beter?

'De videoversie biedt voordelen. Bewegende details en andere extra's, zoals inzoomen, helpen kinderen om verbanden te leggen tussen tekst en beeld. Kinderen kunnen de taal beter begrijpen en onthouden als die gelijktijdig verbeeld wordt. Ik zag regelmatig kinderen afhaken als ik in de kring aan het voorlezen was. Als je

veel woorden niet begrijpt, mis je de plot en is er niets meer aan. Bij een op een voorlezen, zoals thuis vaak gebeurt, kun je natuurlijk dingen aanwijzen. In de klas is dat lastiger.'

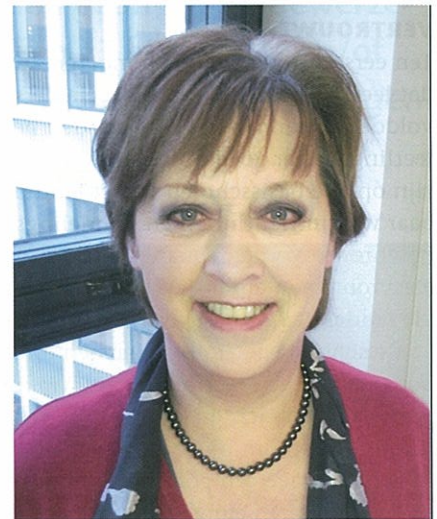
Dus in plaats van zelf voor te lezen moet je kinderen voor een beeldscherm poten?

'Zo klinkt het als gemakzucht, maar dat is het niet. De leerkracht heeft een belangrijke taak om te bedenken voor welke kinderen dit medium goed werkt, om de juiste prentenboeken te kiezen en om de boel goed te organiseren. En digitale prentenboeken zijn zeker niet bedoeld als vervanging voor voorlezen, maar juist als aanvulling. Ze bieden taalzwakke kinderen de herhaling die ze nodig hebben. Pas na een keer of vier voorlezen zijn effecten op woordenschat meetbaar.'

Uit uw onderzoek blijkt dat leerlingen met videoprentenboeken beter bij de les blijven. Kunt u dat toelichten?

'Ik heb een fysiologische maat – huidgeleiding – gebruikt om betrokkenheid bij het verhaal te meten. Het blijkt dat betrokkenheid bij een statisch prentenboek al na één keer voorlezen afneemt. Bij de videoversie daarentegen blijven de kleuters meer betrokken, ook tijdens de derde of vierde herhaling van het verhaal. Dat is belangrijk, want alleen door herhaling leren kinderen verhalen begrijpen en nieuwe woorden.'

Hebben ze alleen oog voor de plaatjes en horen ze de tekst nog wel?

Marian Verhallen: 'Bij de videoversie blijven kinderen meer betrokken.'

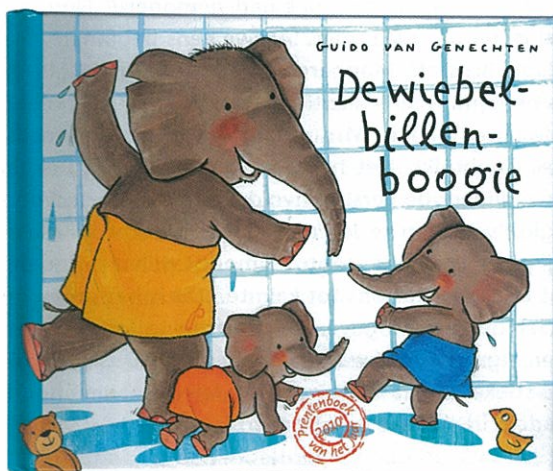
'Veel opvoeders gaan ervan uit dat beelden afleiden van de tekst, vooral als kinderen veel hiaten in tekstbegrip hebben, zoals Turkse en Marokkaanse kleuters in mijn onderzoek. Maar dat blijkt niet zo te zijn. Met videobeelden leren kleuters meer nieuwe woorden en begrijpen ze details van het verhaal beter dan kinderen die statische prentenboeken 'lezen'.

Hebt u tips voor leerkrachten?

'Kijk welke leerling een heel beperkte woordenschat heeft en zet voor hen dit medium in. Als leerlingen niet gewend zijn aan voorlezen, neem dan eerst een klein groepje apart en lees hen het boek voor met gebruik van de illustraties om het verhaal te verduidelijken. De herhaling kan dan plaatsvinden achter de computer.' /

Bea Ros

Marian Verhallen, *Video storybooks as a bridge to literacy*. Proefschrift Rijksuniversiteit Leiden, 2009. Digitale prentenboeken zijn onder meer te vinden op de website www.levendeboeken.nl. Voor meer vindplaatsen zie: www.latenlezen.nl > voorlezen & lesmateriaal.

De wiebelbillenboogie van Guido van Genechten is Prentenboek van het jaar 2010. Het boekje verschijnt met DVD tijdens De Nationale Voorleesdagen die nog t/m 30 januari plaatsvinden.